

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

8. De Schismaticis, & Ordinatis ab eo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

copi, item nonnulli Religioforum Ordines jus habent ab hæresi, & aliis casibus reservatis absolvendi, quæ tamen licentia non solet dari perpetuò, sed ad certos annos: quibus elapsis ejus renovatio à Sede Apostolica petenda est.

¹³ Præter excommunicationem aliæ insuper poenæ in hæreticos statuta sunt, ut I. irregularitas cum infamia, ex qua hæretici eorumque liberi usque ad secundam generationem ex linea paterna, & usque ad primum inclusivè ex linea materna, inhabiles sunt ad SS. Ordines, & beneficia Ecclesiastica, etsi de facto ante hæresin beneficia obtinuerint, illis ob crimen hæresis ipso jure privati sunt, & poenâ depositionis à SS. Ordinibus puniuntur. *c. 2. §. hæretici autem. c. ut commissi. 12. & c. statutum. 15. h. t. in 6.* In Germania tamen hæc irregularitas post conversionem hæretici non ita strictè observatur, præsertim circa liberos, dummodò ipsi boni Catholici sint.

¹⁴ II. Hæretici eorumque fautores, si per annum in excommunicatione persistant, fiunt intestabiles activè & passivè, ita ut nec ipsi hæredes instituere, nec hæredes institui possint. *c. excommunicamus. 13. §. credentes. hoc t.*

III. Bona hæreticorum de jure confiscantur; si quidem Laici fuerint, à seculari iudice (postquam scilicet Ecclesiasticus iudex aliquem hæreticum declaravit, quia cognitio de hæresi fori Ecclesiastici est); si verò Clerici à iudice Ecclesiastico, & applicentur bona Ecclesiæ, quibus inservierunt. *c. verentis. 10. & d. c. excommunicamus. §. damnati. est. tit. & cap. eum secundum. 19. cod. tit. in 6.*

IV. Filii familias liberantur ex patris hæretici potestate, & vasalli ac subditi de obligantur à juramento fidelitatis, si eorum dominus in hæresin labatur. *c. ult. hoc tit. & c. 2. §. ult. eodem in 6.* Imò domini tem-

porales terras suas purgare hæresi neglecterint, postquam fuerint requisiti ab Episcopis, per Metropolitanum & Compromissiales Episcopos excommunicantur, & nisi satisfecerint, intra annum significantissimo Pontifici, ut tunc ipse tales domos honore & dignitate privatos, eorumque hereditos à fidelitate absolutos denuntiet, accensas eorum exponat Catholicis occupandas. *d. c. excommunicamus. §. monentur. & c. ad abolendam. 9. §. statutum. h. t. auth. si verò Cod. de Hæreticis.*

V. Demùm hæretici, qui parati non sunt suum errorum corrigere & maxime, qui postquam semel hæresin ex mandato iudicis Ecclesiastici solenniter abjuraverunt, in eam relapsi sunt, traduntur iudicio seculari, ibidemque morte afficiuntur, & ita consuetudinem igne concremantur, sicut tradit Julius Clarus *Lib. 5. sentent. de hæresis. num. 7.*

In Germania pleraque hæreticorum poenæ fortassis tantum locum habent circa archiepiscopos, qui nova dogmata, velut novæ hæreses inventiunt, non autem circa Lambicanos & Calvinistas, qui ex variis pactis concordatiis, si non contentiente, saltem assensu Pontificis (utpote quibus ob potentiam resistere cum effectu non potest) tolerantur inter Catholicos.

TITULUS VIII.
De Schismaticis & Ordinis ab eis.

SUMMARIUM.

1. Quid sit schisma & quomodo differat ab hæresi.
2. Schisma six unquam datur sine hæresi.
3. Pena Schismaticorum est excommunicatio.
4. Clerici schismatici non solum irregulari, sed schismate celebraverint.
5. Gestu à Schismatico curatus Ecclesiasticus non potest.

ENGEL

rita ipso jure: excipitur collatio Ordinum, quæ servatur substantialibus & valet, licet ordinatus fiat irregularis.

1. Etiam alia Sacramenta ab eis collata valent; excepti penitentia.

2. Inobediens S. Pontifici vel Episcopo quando non sit schismaticus?

Schisma græcum vocabulum est, & ibidem quod *scissura* significat: committitur enim *schismatis* peccatum, cum aliquis se segregat ab Ecclesiâ universalis unitate, prout ea est corpus mysticum ex diversorum flatuum fidelibus tanquam membris inter se, & sub uno capite Christo ejusque in terris Vicario annexis.

Dividitur schisma in *purum* & *conjunctionum cum heresi*. Schisma autem *purum* non opponitur fidei, sed charitati & pacti, quando scilicet aliqui ex sola malitia voluntatis nolunt summo Pontifici quâ tali obedire, vel reliquis Ecclesiæ membris uniti esse, v. g. si certum aliquod regnum constituat sibi Episcopum, vel Patriarcham, cui in spiritualibus obediat, aut alios speciales Religionis cultus adhibeat, & non obtemperet mandatis summi Pontificis, quamvis de cætero non neget Pontificatum Romanum vel alios fidei articulos.

Schisma conjunctionum cum heresi est, quod præter separationem ab Ecclesiâ infusa in fide dissentit, ut quia negat Romanum Pontificem esse Christi Vicarium, & Ecclesiæ caput, vel Eucharistiam legitime suo una tantum specie distribui &c.

Verum quamvis hæc distinctio speculative tantum procedat, practice tamen vix unquam dari purum schisma, testis est D. Hieronymus in *c. inter heresim. 26. causâ. 24. q. 3. nullum enim schisma*, inquit, *non aliquam sibi confugit heresim, ut recte ab Ecclesiâ recessisse videatur.*

Penam schismaticorum est excommunicatio reservata in Bulla Cœnæ *casu. 1.* quam

tamen aliqui existimant non extendi ad fautores, & receptatores, sicut circa hæreticos; cum id Bulla circa schismaticos non exprefert, in poenibus verò non sit extensio faciendâ, *c. odia. 15. de R. J. in 6.* Sed hoc fortassis verum est de excommunicatione reservata, quòd autem fautores & auxiliatores schismaticorum incurrant excommunicationem (quam purat Gloss. non esse reservatam) non obsecrè habetur, *in c. unic. circa fin. hoc tit. in 6.*

Licet verò Clerici schismatici tempore, quo in schismate versantur, sint excommunicati, & consequenter suspensi ab executione ordinum, & si parati non sint se corrigere, possit in eos poena depositionis proferri, *arg. c. qui contra. 32. causâ. 24. q. 1.* Post peractam tamen poenitentiam, & abjuratum schisma ab irregularitate eos exulat Barb. *in c. 1. h. 1. n. 5.* eò quòd irregularitas non contrahatur sine jure expresso. *c. is, qui. 18. de Sent. excommunicat. in 6.* quam sententiam intelligo, nisi Clerici in schismate celebraverint: nam celebrans post suspensionem efficitur irregularis, *c. 1. vers. festurus. de Sentent. & re judicata. in 6.* Deinde cum, ut superius dictum, plerumque schisma habeat adjunctam heresim, ideò quæ de hæreticorum poenis tradidimus, etiam huc accommodari poterunt.

Præterea gesta à schismaticis circa collationes ordinum, beneficiorum, alienationes rerum Ecclesiasticarum, vel alia, quæ jurisdictionis Ecclesiasticæ sunt, declarantur irrita *in d. c. 1. hoc tit.* Attamen circa collationem ordinum distinguendum est, an schismatici adhibuerint substantialia illius Sacramenti, quibus utitur Ecclesiâ, vel non? Priori casu valet quidem collatio ordinum, sed ordinatus est irregularis, & non habet executionem sine dispensatione, nisi ignominanter à schismatico fuisset ordinatus: quo

Eee eee 3 casu

